

37. REDNA SEJA VLADE

Ljubljana, 24. 2. 2023 - Vlada RS je na 37. redni seji, ki je potekala 23. 2. 2023, med drugim določila besedilo predloga Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu ter besedilo predloga Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije.

Predlog Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu

S predlogom Zakona se določa pravni okvir za vzpostavljanje, razvoj, širitev in varno uporabo interoperabilne in uporabnikom prijazne polnilne in oskrbovalne infrastrukture za alternativna goriva v prometu. V to je vključen cestni, zračni in pomorski promet, velja pa za tri vrste energentov - električno energijo, vodik in zemeljski plin.

Ključni cilj Zakona je vzpostavitev goste javno dostopne mreže polnilne in oskrbovalne infrastrukture za alternativna goriva v prometu, ki je interoperabilna, varna, razpoložljiva, dostopna in preprosta za uporabo. Ob tem želijo pristojni zagotoviti skladen državni, regionalni in lokalni razvoj mreže polnilnih in oskrbovalnih mest in nazadnje povečati delež vozil na alternativna goriva.

Prometni sektor je eden največjih onesnaževalcev in povzročiteljev emisij toplogrednih plinov, obenem pa prispeva znaten delež h končni rabi energije. Slovenija na tem področju odstopa od povprečja Evropske Unije, kjer so emisije iz prometa na ravni približno četrtine, v Sloveniji pa na ravni tretjine vseh emisij. Evropski zeleni dogovor in zakonodajni sveženj »Pripravljeni na 55« tako zahtevata odločno ukrepanje držav članic s ciljem zamejitve in zmanjšanja emisij iz prometnega sektorja oziroma s prehodom na podnebno nevtralnost do leta 2050, med drugim s prehodom na alternativne energente, zlasti elektriko. V ta namen Slovenija potrebuje celovito zakonodajo, ki bo sistematično uredila področje vzpostavljanja infrastrukture za alternativna goriva v prometu in uvedla mehanizme za spodbujanje prehoda na alternativna goriva.

Trenutni delež vozil na alternativna goriva (elektrika, vodik, stisnjen in utekočinjen zemeljski plin, utekočinjen naftni plin) v celotnem voznem parku registriranih vozil je še vedno zelo majhen. V letu 2021 je znašal 1,3 % (od tega je delež električnih vozil le 0,53 %). Ta podatek kaže, da bo za znižanje emisij in prestrukturiranje voznega parka v prihodnje potreben velik napor.

Na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo so v okviru priprave predloga Zakona pripravili čimbolj realne projekcije rasti števila vozil, ki kažejo, da bi naj bilo v letu 2030 ob izvajanju ustreznih podpornih ukrepov v voznem parku okvirno 59.000 vozil na alternativna goriva (elektrika, vodik, zemeljski plin). Od tega velika večina električnih

vozil, okvirno 57.000 (baterijska električna vozila in priključni električni hibridi). Skladno z rastjo vozil na alternativna goriva bo potrebno zagotoviti tudi ustrezno polnilno in oskrbovalno infrastrukturo.

Z Zakonom se med drugim uvajajo tri temeljne ravni razvoja infrastrukture za alternativna goriva. Vzpostavlja se strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, s poudarkom na načrtovanje mreže električne polnilne infrastrukture za cestni promet. Koordiniran način načrtovanja upošteva dolgoročne vplive integracije prometa v elektroenergetski sistem, zaradi česar se bo vzpostavila gospodarska javna služba (GJS), ki bo zagotavljala in upravljala s podporno infrastrukturo ter priključnimi zmogljivostmi na polnilnih parkih visokih moči za hitro polnjene (skupne izhodne moči vsaj 3 MW). Zakon opredeljuje zagotovitev dolgoročnega stabilnega namenskega vira za sofinanciranje ukrepov prehoda na alternativna goriva, ki bodo prispevali k doseganju okoljskih in energetskih ciljev v sektorju prometa. Gre za delež od letne dajatve za uporabo v Republiki Sloveniji registriranih motornih in priklopnih vozil v cestnem prometu, ki ga bo sicer določila vlada z uredbo.

Zakon opredeljuje tudi ustanovitev izvedbenega telesa za izvajanje javnih razpisov in pozivov za dodeljevanje namenskih sredstev za ukrepe, ki bodo pospešili prehod na alternativna goriva v prometu. Predpisana je ustanovitev centra za spodbujanje prehoda na alternativna goriva.

Prav tako pa se z Zakonom ureja tudi tehnične predpise za nameščanje, delovanje in vzdrževanje polnilne in oskrbovalne infrastrukture, ter predpise s področja pametnega polnjenja. Prav tako opredeljujemo obveze upravljalcev in ponudnikov storitev polnjenja in oskrbovanja, registracijo polnilnih in oskrbovalnih mest, vzpostavitev digitalne platforme za spodbujanje investicij v električno polnilno infrastrukturo (javno dostopni podatki o obstoječi in načrtovani polnilni infrastrukturi).

Predlog Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije

Predlog Zakona je osredotočen predvsem na umeščanje fotonapetostnih (sončne elektrarne) in vetrnih proizvodnih naprav. Z zakonom se ureja zahteva vzpostavitve območij prednostnega umeščanja OVE ter določajo nekatere posebnosti umeščanja na teh območjih in posebnosti prostorskega načrtovanja, celovite presoje in presoje vplivov na okolje ter njihove postavitve.

Z Zakonom se pod strogo določenimi pogoji ureja tudi umestitev teh naprav na nekaterih območjih, kjer obstaja neizkoriščen potencial, saj določbe področne zakonodaje tovrstno umeščanje preprečujejo, pogosto z mislijo na velike tradicionalne energetske objekte. Prav tako se v zakonu urejajo tudi tako imenovani regulativni peskovniki.

Republika Slovenija je skladno z evropskim pravnim okvirom zavezana dosegati cilje na področju obnovljivih virov energije (OVE). Cilj do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) pa je Slovenija zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive o spodbujanju uporabe energije še zviševali. Zvišane ambicije, ki so bile dogovorjene v okviru sprejetega t.i. Evropskega podnebne zakona in posledično zakonodajnega paketa »Pripravljeni na 55%« v letu 2021, dodatno pa še vojna v Ukrajini, so Evropsko Unijo dodatno spodbudile k čimprejšnjem prenehanju odvisnosti od uvoza fosilnih goriv iz Rusije, zato bo v kratkem cilj na ravni EU neprimerno višji (predlog Evropske komisije in Evropskega parlamenta je povečati cilj OVE do 2030 na vsaj 45%), kar se bo prelilo tudi v višje nacionalne cilje OVE.

Evropska komisija v svojih analizah ugotavlja, da so ključne ovire za OVE vseh držav članic praktično enake: v prvi vrsti so izpostavljeni dolgotrajni (večletni) in kompleksni administrativni postopki umeščanja v prostor, pri čemer naj bi se postavitve naprav na OVE prednostno spodbujala na umetnih površinah, kot so strehe, območja prometne infrastrukture, odlagališča odpadkov, industrijska območja, degradirana območja, rudniki, umetna vodna telesa, umetna jezera ipd.

Zakon na področju umeščanja proizvodnih naprav iz obnovljivih virov energije v osnovi na tem področju določa bolj proaktivno vlogo države. Ta bo med drugim vsebovala pripravo akcijskega načrta, v katerem bodo določena prednostna območja umeščanja. Zakon prvič v zgodovini države uzakonja tako imenovane regulativne peskovnike za preizkus novih tehnologij.

Zakon opredeljuje tudi prednostna območja za umeščanje sončnih in vetrnih elektrarn – to so na primer strehe večjih objektov, utrjena parkirišča, območja okoli energetskih objektov, območja cestnih in železniških zemljišč, opuščena odlagališča in kamnolomi. Uzakonjena bo tudi obveza, da se te proizvodne naprave obvezno namesti pri novogradnjah, rekonstrukcijah parkirišč in stavb, ki so večje od 1000 m², oziroma na vseh obstoječih objektih, ki presegajo površino 1700 m².

Zakon omogoča lažje umeščanje naprav za učinkovitejši zeleni prehod in odstranjuje nekatere dolgotrajne postopkovne obveznosti umeščanja in nenazadnje omogoča postavitve proizvodnih naprav tam, kjer to sedaj ni bilo mogoče. To so ob strogih okoljskih in prostorskih določilih na primer nekatera kmetijska zemljišča (vpeljava tako imenovane agrovoltaike), površinski rudarski kopi, umetna rudarska jezera, zaprta odlagališča odpadkov. Dovoljuje se tudi postavitve vetrnih elektrarn na gozdovih, ki niso varovalni.